

Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen

Møteinnkalling

Utval: Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Møtestad: E-postmøte
Dato: 02.07.2026
Tidspunkt: 12:00

Eventuelt forfall må meldes snarast til nasjonalparkforvaltar. Vararepresentantar møter etter nærare beskjed.

Etter avtale med styreleiar blir det e-postmøte for behandling av byggesaker som ikkje er delegert til administrasjonen. Svarfrist 2. juli.

Tilbakemeldingane blir ført som godkjenningar i arkivsaka.

Dersom nokon har spørsmål til sakene, er de velkomne til å ringe forvaltarane.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 31/2026	Godkjenning av innkalling og dagsorden		
ST 32/2026	Jotunheimen NP - Glitterheim Turisthytte - 155/1/67 - Lom - byggetiltak - 2026 - solcelleanlegg - DNT Oslo og Omegn		2026/7467
ST 33/2026	Jotunheimen NP - Lom - 155/1/67 - Dispensasjon byggetiltak - 2026 - Inngangsparti - Glitterheim Turisthytte - DNT Oslo og Omegn		2026/7468
ST 34/2026	Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - byggetiltak - 2026 - Skogadalsbeøn - fasadeendring på materialboden - DNT Oslo og Omegn		2026/7500

ST 31/2026 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/7467-3

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 25.06.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	32/2026	02.07.2026

Jotunheimen NP - Glitterheim Turisthytte - 155/1/67 - Lom - byggetiltak - 2026 - solcelleanlegg - DNT Oslo og Omegn

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark § 3 pkt.1.3 a) og b) får DNT Oslo og Omegn dispensasjon for etablering av solenergianlegg ved Glitterheim Turisthytte.

Tilrettelegginga omfatter følgende – jf. plandokumenter med tegninger og illustrasjoner:

- Utvidelse av teknisk bygg med 2,7 m i lengderetning, i tråd med målsatte tegninger.
- Utskifting og heving av tak på teknisk bygg, slik at hele taket blir sammenhengende flater som kan gi rom for solcellepaneler.
- Solcellepaneler på tak av teknisk bygg, garasje, hovedbygning og sovehus.
- Solcellepaneler på sørøstvegg av teknisk bygg – jf fasadetegninger og beskrivelse.
- Kabelgrøfter mellom bygningene, i tråd med situasjonsplan.

Følgende vilkår gjelder for tiltaket:

- Panelene skal være mørke og minst mulig reflekterende for å dempe uttrykket.
- Graving for kabelgrøfter skal utføres mest mulig skånsomt, og terrenget må settes i stand til mest mulig naturlig preg på overflata etter utført arbeid. Grøftene ligger på areal preget av tidligere gravearbeider, og vil ikke gå ut over naturmangfold / sårbare arter.
- Det skal ikke såes til med tilført frø, jf. forbudet i verneforskrifta § 3 pkt.2.1.

Dispensasjon for bruk av gravemaskin i forbindelse byggearbeidene blir gitt med hjemmel i naturmangfoldlova § 48, jf. § 4 i verneforskrifta. Graving innen eksisterende byggeområde blir ikke vurdert å være i strid med verneformål eller gå ut over verneverdiene.

For transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk på vegen inn til Glitterheim legges det fram en samordna transportplan som omfatter både dette tiltaket og ombygging av inngangsparti. Nasjonalparkforvalter får fullmakt til godkjenning av transportplanen.

Det er en forutsetning at grunneier ikke har innvendinger til tiltaket.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saka

- Søknad oversendt ved e-post 16.06.26
- Etersendte tegninger ved e-post 17.06.26

Saksopplysninger

DNT Oslo og Omegn har søkt om etablering av nytt energianlegg for størst mulig grad av utfasing av fossilt brensel ved Glitteheim turisthytte. Synlige installasjoner er i hovedsak solcellepaneler på tak, samt noen paneler på en langvegg av teknisk bygg.

Det går fram av søknaden at det vil være behov for utvidelse av teknisk bygg for å få plass til batteribank og styringssystemer. Teknisk bygg forlenges med 2,7 m, som gir nytt areal på knapt 16 m². Taket på hele bygget skiftes og heves med ca. en halv meter for å få plass til nødvendige installasjoner. Bygningen beholdes i same stil som før. Forandringene er først og fremst at taket ikke blir oppdelt, med får sammenhengende flater som egner seg for solcelleplassering. Teknisk bygg er det som er markert med rød ring på foto under.

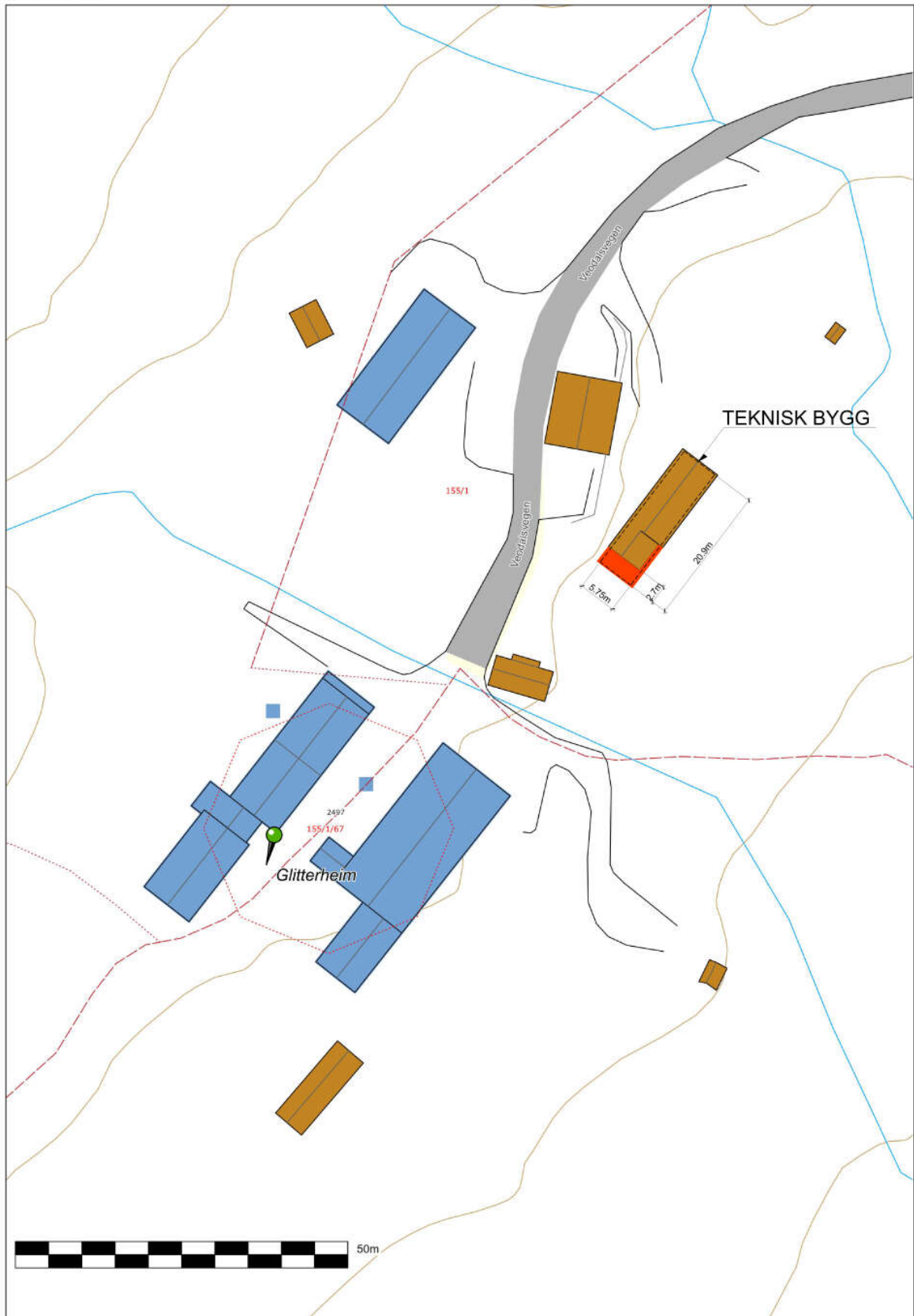

På langvegg som vender ut fra tunet blir det også solceller på vegg, se fasadetegninger.

Situasjonsplanen viser utvidelse av teknisk bygg:

16.06.2026, 13:19

Utskrift

<https://kart.regiondata.no/Content/printDynaLeg.aspx?Left=480467.88630376407&Bottom=6832130.31398849&Right=480604.22630376404&To...> 1/1

Oversiktsplanen illustrerer planlagte installasjoner og forbindelsesgrøfter, markert med rødt:

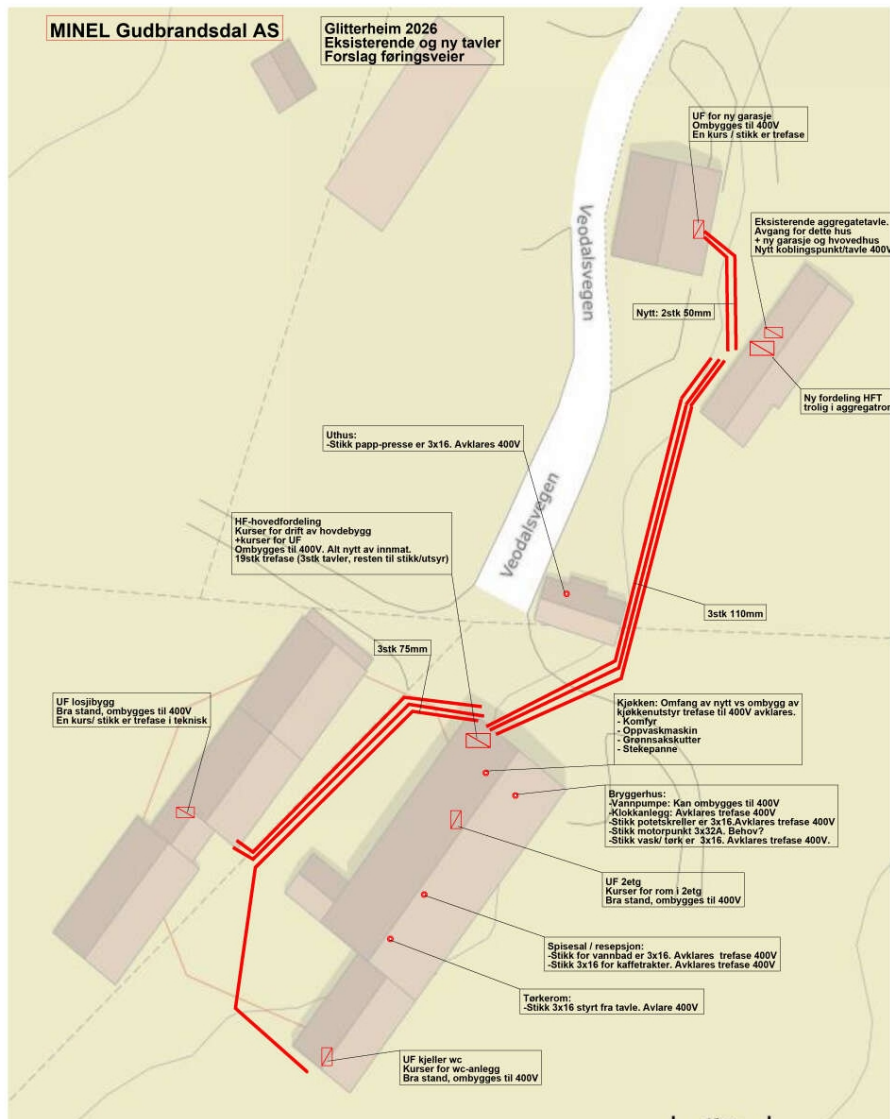
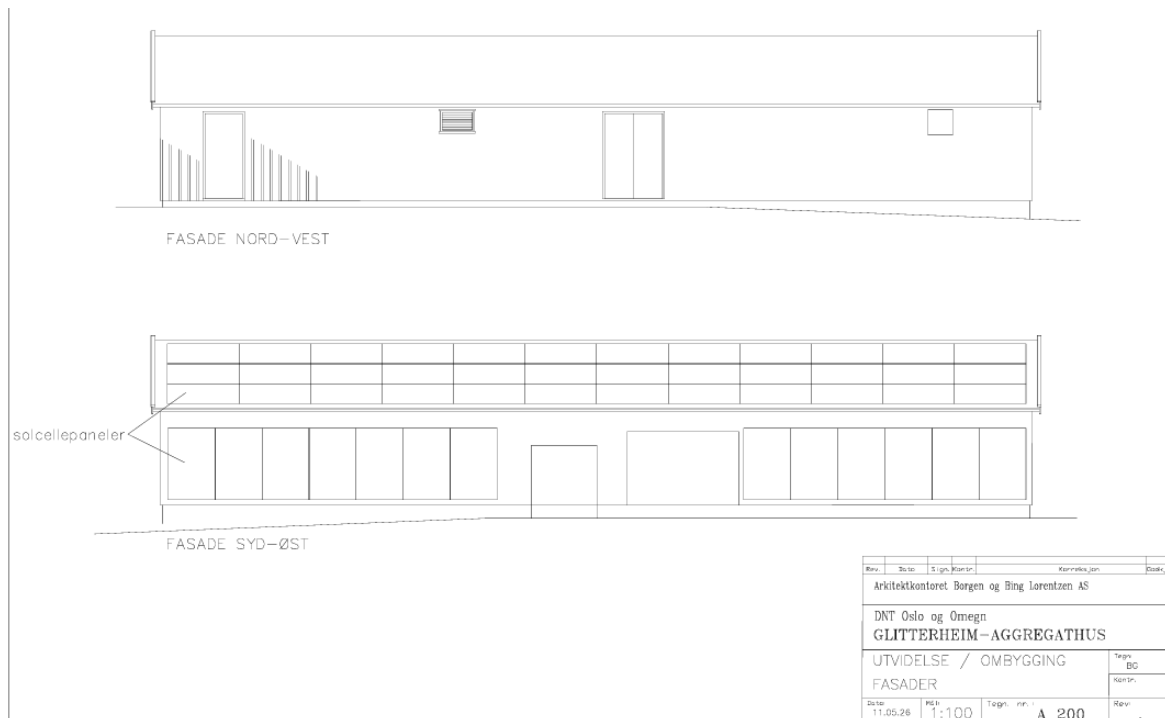

Foto fra oversiden av teknisk bygg mot areal der det graves kabelgrøft mot hovedbygningen:

Tegninger

Glitterheim turisthytte

EnergiPartner AS

Overview plan

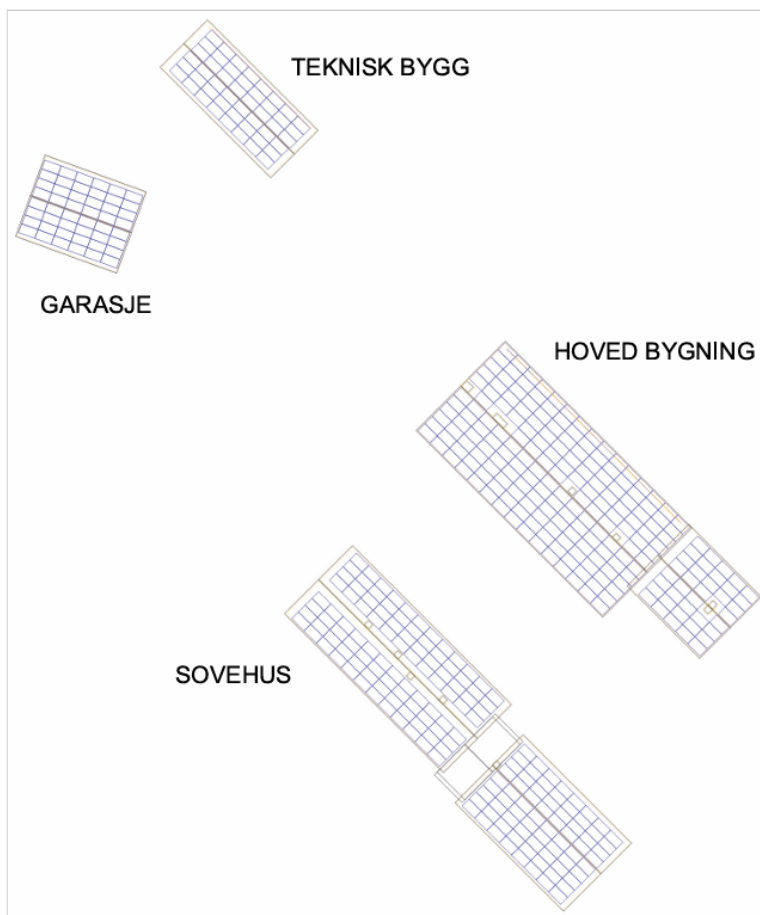

Figure: Overview plan

← solceller på tak.

Vedlagt søknaden er også foto fra DNT-hytta Krækkja på Hardangervidda, som viser hvordan de mørke panelene tar seg ut på en lignende bygning. Det er samme leverandør av solcelleanlegget der, og bildene vil gi et bra inntrykk av hvordan det visuelt vil se ut.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av styrevedtekter, sist revidert 19.01.2024.

Verneformål – forskrift

Forskrift for Jotunheimen nasjonalpark § 3 pkt. 1.1 har vern mot alle inngrep i landskapet:

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

«Området er verna mot inngrep av ein kvar art, medrekna oppføring og ombygging av varige eller mellombelse bygningar, gjerde, anlegg og innretningar, riving av bygningar, parkering av campingvogner, bubilar, maskiner og liknande, opplag av båtar, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, fjerning eller øydelegging av biologisk og geologisk materiale i grotter, graving, utfylling og lagring av masse, sprenging og boring, bryting av stein, mineralar og fossil og fjerning av større stein og blokker, drenering og anna form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, framføring av luft- og jordleidningar, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stiar, løyper og liknande. Opplistinga er ikkje uttømmende.»

Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i § 3 pkt.1.3. gi tillatelse til:

«a) Ombygging og mindre utviding av eksisterande bygningar.

b) Oppføring av nye bygningar og innretningar som er naudsynte for drifta av turisthytter i nasjonalparken i samsvar med forvaltningsplan.»

Ombygging og utvidelse av teknisk bygg vurderes med hjemmel i pkt. 1.3 a), mens etablering av solcelleanlegg vurderes som innretning nødvendig for drifta – jf. pkt. 1.3 b).

Motorferdsel

§ 3 pkt. 6.1 har i utgangspunktet forbud mot all motorferdsel.

For motorferdsel i tilknytning til byggetiltak kan forvaltningsmyndigheten med hjemmel i verneforskrifta § 3 pkt. 6.3 gi løyve til:

«e) Motorferdsel på Glitterheimsvegen for transport av brensel, proviant, varer og utstyr til Glitterheim turisthytte, samt transport av funksjonshemma.

f) Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialar til vedlikehald og byggarbeid på bygningar, bruer, anlegg og innretningar.»

Bruk av gravemaskin er ikke blant de spesifiserte formålene i § 3 pkt. 6.3 i forskrifta, og må behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen, jf. naturmangfoldlova § 48.

Forvaltningsplan (veiledende utkast fra 2008)

Forvaltningsplanutkastet deler verneområdene i ulike soner, etter tilretteleggingsgrad. Glitterheim ligger i såkalt brukssone, omtalt i kap. 6.3.2: « - - -Brukssone gjeld alt areal i nasjonalparken utanom vernesona, med unntak av nokre små område som er definerte som soner med spesiell tilrettelegging og inngrep.

- - - Det er store naturkvalitetar i områda med brukssone. Det er eit mål å ta vare på desse samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern. - - -»

Kap. 8.2 TURISTHYTTTER OG ANDRE HYTTTER, BUER OG NAUST (utdrag):

« - - - Søknad om auke i kapasiteten ved eksisterande hytter må vurderast konkret m.o.t. om behovet har vist seg over lang tid. Det vil vere uheldig å auke standarden på turisthyttene. Med "auke i standard" meiner fylkesmennene at det å gå bort frå fellesløysingar som felles toalett-, dusj-, tørke- og opphaldsrom er uønskt standardheving. Søknader om høgare standard kan vere problematisk fordi det kan føre til behov for meir motorferdsel for transport av proviant og utstyr. Høg standard vil til vanleg også gje auke i energibehovet. Det kan føre til ønskje/ krav om nye inngrep som mikrokraftverk, og/eller at ein må ha store aggregat med høg forbruk og dermed høgt transportbehov. Det gjev auka motorferdsel som resultat, noko som ikkje er ønskjeleg i verneområda. - - -»

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Søknaden blir også vurdert etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlova (nml) §§ 8-12.

Presedens

Det er tre større turistbedrifter i nasjonalparken; Glitterheim, Gjendebru og Memurubu. Memurubu hadde eget kraftverk ved etablering av nasjonalparken. Det må påregnes at det vil komme søknad om tilsvarende energianlegg ved Gjendebru, ettersom DNTs strategi er å fase ut aggregatdrift i størst mulig grad. Ved Fannaråkytta og på Skogadalsbøen bygges det også ut med solcelleanlegg – jf. tidligere saker.

Vurdering

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av nye bygninger og innretninger som er nødvendige for drifta av turisthyttene i nasjonalparken (jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 b). Solenergianlegg synes å være den mest miljøvennlige energiforsyninga på turisthyttene inne i nasjonalparken. Det vil redusere behovet for dieseltransport og minske utslippene.

Ved vurdering av om det kan gis dispensasjon til omsøkt tiltak må det vurderes opp verneformålet i verneforskrifta § 1, der det bl.a står at «Formålet med nasjonalparken er å ta

vare på eit stort, samanhengjande og villmarksprega naturområde i overgangen mellom austlandsk og vestlandsk fjellnatur som inneheld særprega og representative økosystem og landskap utan tyngre naturinngrep». Tilrettelegginga skjer innan etablert byggeområde, og installasjonene vil komme på eksisterende bygg. Ingen av de berørte byggene er registrert med særleg kulturminneverdi, og takene som får solcellepaneler er mørke og enkle tak som ikke vil få vesentlig endret uttrykk om det legges mørke og lite reflekterende paneler oppå.

Kunnskapsgrunnlaget (nml. § 8) er vurdert som tilfredsstillende når det gjelder biologiske verdier i området. Førre-var-prinsippet (nml. § 9) er derfor ikke tillagt vekt. Det aktuelle tiltaket vil ha liten innvirkning på landskapet. Kabelgrøftene som er nødvendig for installering av solstrøm i de enkelte byggene blir gravd over arealer som er preget av tidligere gravearbeid og bruk av området – jf. befarung 19. juni sammen med tiltakshaver. Rødlisterarter som f.eks. mogop finnes i den naturlige vegetasjonen rundt turisthytta, men innen de berørte arealene er det stort sett gras og et tydelig preg av menneskelig påvirkning. Etter ei samla vurdering kan vi ikke se at landskapets art og karakter vil bli merkbart påverka av tiltaket, jf. nml. § 10. Nml. § 11 er vurdert som lite relevant i denne saka, da tiltaket ikke vil gi skader på miljøet. Tvert imot vil overgang til alternative energikilder til diesel være positivt med tanke på miljøhensyn. Ved graving av tomt til utvida teknisk bygg og kabelgrøfter er det viktig å ta vare på stedefegen vegetasjon for å bruke dette som toppdekke for naturlig revegetering – jf. nml. § 12 om miljøforsvarlige tekniskker og driftsmetode. Det skal ikke såes til med frø utenfra.

Konklusjon

Samla belastning blir vurdert som akseptabel, og nytteverdi av å legge om til solenergi blir vurdert som en miljømessig god løsning. De mørke panelene på tak og en av veggene vil i liten grad bryte med natur- og kulturlandskapet eller eksisterende bygg i området.

Før gjennomføring må det utarbeides en samla motorferdselplan for transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk. Denne kan godkjennes administrativt av forvalter.

Oversiktsfoto av tunet (19.06.26) viser bygninger og takflater som inngår i tiltaket.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/7468-2

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 25.06.2026

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	33/2026	02.07.2026

Jotunheimen NP - Lom - 155/1/67 - Dispensasjon - byggetiltak - 2026 - Inngangsparti - Glitterheim turisthytte - DNT Oslo og Omegn

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark § 3 pkt. 1.3 a) og k) får DNT Oslo og Omegn dispensasjon for riving og gjenoppføring av inngangspartiet på hovedbygningen ved Glitterheim Turisthytte. Nybygget vil ha stor likhet med eksisterende inngangsparti, men får vinduer som gir dagslys inn i yttergangen – jf. tilsendte tegninger.

Følgende vilkår gjelder for tiltaket:

- Tilbygget skal settes opp i samsvar med målsatte tegninger vedlagt søknaden.
- Eventuell graving for fundamentering skal utføres mest mulig skånsomt, og terrenget må settes i stand til mest mulig naturlig preg på overflata etter utført arbeid.
- Det skal ikke såes til med tilført frø, jf. forbudet i verneforskrifta § 3 pkt.2.1.

Dispensasjon for bruk av gravemaskin i forbindelse byggearbeidet blir gitt med hjemmel i naturmangfoldlova § 48, jf. § 4 i verneforskrifta. Bruken innen eksisterende byggeområde blir ikke vurdert å være i strid med verneformål eller gå ut over verneverdiene.

For transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk inn til Glitterheim legges det fram en samordna transportplan som omfatter både dette byggearbeidet og oppstart på etablering av nytt solcelleanlegg. Nasjonalparkforvalter får fullmakt til godkjenning av transportplanen.

Tilletelsen gjelder etter verneforskrifta.

Tiltaket skal også behandles av Lom kommune som myndighet etter Plan- og bygningslova.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saka

- Søknad ved e-post av 16.06.2026 fra DNT Oslo og Omegn v/ bygningssjef H. S. Amlien

Saksopplysninger

DNT Oslo og Omegn søker om tillatelse til oppføring av nytt inngangsparti på Glitterheim:

«Bakgrunn:

Under rehabiliteringen av utvendig kledning sommer 2025 ble det oppdaget at bærekonstruksjonen og fundamenteringen av inngangspartiet var i en dårlig tilstand.

Beskrivelse av tiltaket:

Planen er å erstatte dagens inngangsparti med nærmest en kopi av dagens inngangsparti. Forskjellene vil være at det er tegnet inn noen smale vinduer for å få litt lys inn i gangen.

Taket vil bli retteknet med skiferen som ligger der i dag. Se vedlagte tegninger.

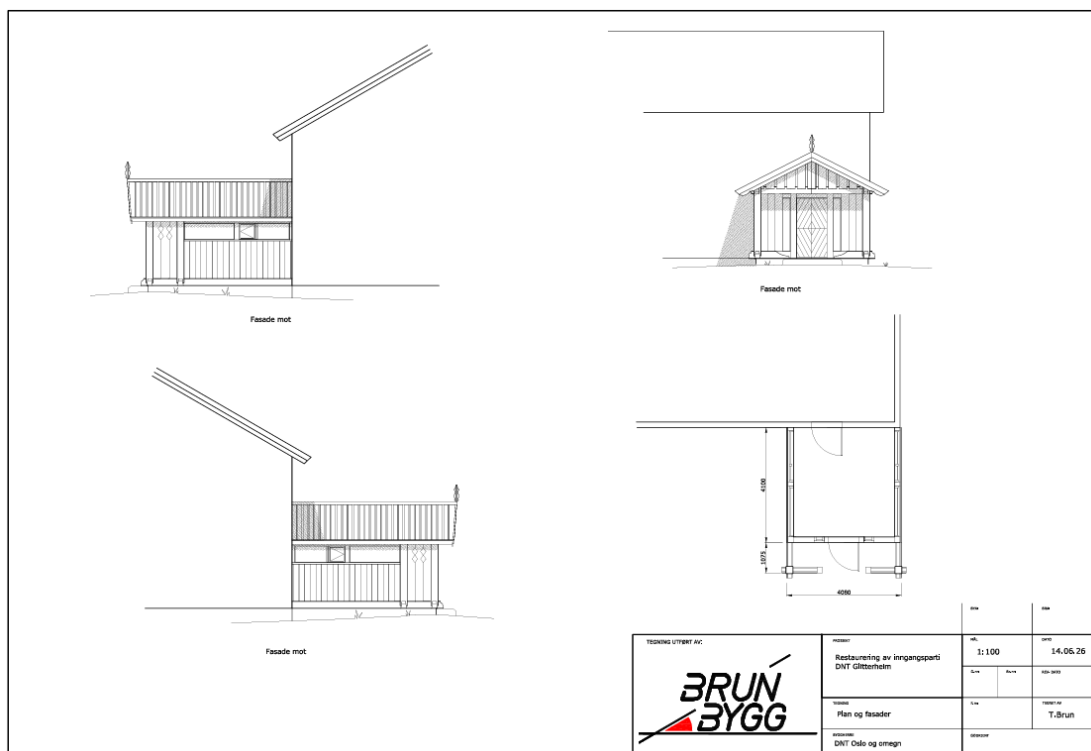
Utskåret stolpeverk i inngangspartiet vil bli beholdt.

Fundamenteringen vil være en støpt plate som legges med skifer.

Brun bygg vil være vår utførende entreprenør.

Vi har vært i kontakt med Lom Kommune som planlegger å behandle dette som en et trinns søknad. Arbeidene er planlagt oppstart rundt sesongslutt for turisthytta.»

Søknaden er supplert med foto og tegninger:

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter sist revidert 19.01.2024.

Verneformål – forskrift

Forskrifta § 3 pkt. 1.1 setter i utgangspunktet forbud mot alle inngrep i landskapet:

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

«Området er verna mot inngrep av ein kvar art, medrekna oppføring og ombygging av varige eller mellombelse bygningar, gjerde, anlegg og innretingar, riving av bygningar, parkering av campingvogner, bubilar, maskiner og liknande, opplag av båtar, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, fjerning eller øydelegging av biologisk og geologisk materiale i grotter, graving, utfylling og lagring av masse, sprenging og boring, bryting av stein, mineralar og fossil og fjerning av større stein og blokker, drenering og anna form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, framføring av luft- og jordleidningar, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stiar, løyper og liknande. Opplistinga er ikkje uttømmende.»

§ 3 pkt. 1.2 åpner for vedlikehold av eksisterende bygninger, men i pkt. a) er det slått fast at «Vedlikehald omfattar ikkje ombygging eller utviding. - - -»

Søknaden gjelder riving og gjenoppbygging av inngangspartiet på hovedbygningen, og behandles etter bestemmelsene i § 3 pkt. 1.3.

Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i § 3 pkt. 1.3. gi tillatelse til:

«a) Ombygging og mindre utviding av eksisterande bygningar. - - - -

k) Riving av bygningar, anlegg og innretingar og oppføring av nye med same størrelse og for same bruk i samsvar med forvaltningsplan.»

I pkt. 1.3 er det presisert at «Ombygging, utviding og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk når det gjeld utforming, fargar og materialbruk, og skal tilpassast landskapet.»

Motorferdsel

§ 3 pkt. 6.1 har i utgangspunktet forbud mot all motorferdsel. I søknaden er ikke motorferdsel omtalt, men det er i telefonsamtale med representant frå DNT bekreftet at det vil være behov for motorferdsel for transport av materialer/utstyr/arbeidsfolk og nødvendig gravearbeid.

For motorferdsel i tilknytning til byggetiltak kan forvaltningsmyndigheten med hjemmel i verneforskrifta § 3 pkt. 6.3 gi tillatelse til:

«e) Motorferdsel på Glitterheimsvegen for transport av brensel, proviant, varer og utstyr til Glitterheim turisthytte, samt transport av funksjonshemma.

f) Bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialar til vedlikehald og byggearbeid på bygningar, bruer, anlegg og innretingar.»

Bruk av gravemaskin er ikke blant de spesifiserte formålene i § 3 pkt. 6.3 i forskrifta, og må behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen, jf. naturmangfoldlova § 48.

Forvaltningsplan (veiledende utkast fra 2008)

Forvaltningsplanutkastet deler verneområdene i ulike soner, etter tilretteleggingsgrad.

Glitterheim ligger i såkalt brukssone, omtalt i kap. 6.3.2:

« - - - Brukssone gjeld alt areal i nasjonalparken utanom vernesona, med unntak av nokre små område som er definerte som soner med spesiell tilrettelegging og inngrep.

- - - Det er store naturkvaliteter i områda med brukssone. Det er eit mål å ta vare på desse

samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern. - - - -»

Retningslinjer (kap. 8.2): «Alle nybygg, utvidingar og vedlikehald skal utførast i tradisjonell og lokal byggestil og på ein slik måte at det i minst mogleg grad bryt med natur- og kulturlandskapet og eksisterande bygg i området.»

For motorferdsel er overordna føring minst mulig motorferdsel. Etablert praksis med best mulig samordning av ulike transportoppdrag er et virkemiddel for å oppnå dette.

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Søknaden blir vurdert etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlova (nml) §§ 8-12.

Presedens

Etablert praksis er å legge til rette for nødvendige utbedringer av bygninger og anlegg og å åpne for bruk av motoriserte hjelpemiddel i forbindelse med godkjente byggearbeider.

Vurdering

Tiltaket blir vurdert som nødvendig oppgradering av bygningen, der det er oppdaget råteskader. Det nye tilbygget er tilnærmet kopi av eksisterende inngangsparti. Forskjellen er hovedsaklig at nybygget får smale vinduer som gir naturlig lys inn i gangen. Dette vil gjøre bygget mer funksjonelt. Fasadeendringen vurderes som ubetydelig, og vil ikke ha innvirkning på landskapet.

Søknaden er også vurdert etter naturmangfoldlova §§ 8-12:

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget: Det er god kunnskap om området, og tilrettelegginga skjer innen område som allerede er i bruk for turisthytta.

§ 9 Førre-var prinsippet: Anses ikke relevant.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning: Tiltaket vil ikke gi merkbar merbelastning på naturmiljøet ut over aktiviteten i selve byggeperioden. Nytteverdi er større enn ulemper.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver: Dersom området ikke blir satt i stand etter anleggsarbeidet, kan tiltakshaver bli pålagt rydding med hjemmel i nml § 11.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode: Det er en forutsetning at transport knytta til anleggsarbeidet blir planlagt godt for å unngå unødig motorferdsel innen verneområdet.

Det skal ikke såes til med tilført frømateriale, jf. verneforskrifta § 3 pkt.2.1.

Overflatemassar/vegetasjon som må fjernes i forbindelse med byggearbeidet, skal legges til sides og brukes som overdekning for gjenskaping av vegetasjonen som er der i dag.

Andre opplysninger

Byggetiltak vil også kreve behandling av kommunen som myndighet etter plan- og bygningslova. Motorferdsel i forbindelse med dette arbeidet vil være i tilknytning til veg og opparbeida tomteareal, og det er opp til Lom kommune å vurdere eventuelt behov for behandling etter motorferdsellova her.

Det er videre en forutsetning at grunneier ikke har innvendinger til tiltaket.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2026/7500-2

Saksbehandler: Eldrid Nedrelo

Dato: 25.06.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	34/2026	02.07.2026

Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - byggetiltak - 2026 - Skogadalsbeøn - fasadeendring på materialboden - DNT Oslo og Omegn

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen gir med hjemmel i verneforskrift for Utladalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3 bokstav a) DNT Oslo og Omegn dispensasjon til å bygge utedelen til varmepumpa inn i en nisje i sydveggen på materialboden.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Nisjen kan ha en størrelse på inntil 240 cm i bredde.
- Nisjen skal males i samme mørke farge som resten av bygningen.

Det er lagt særlig vekt på at tiltaket ikke vil påvirke verneformålet og verneverdiene nevneverdig.

Denne tillatelsen er kun behandla etter verneforskrifta og naturmangfoldlova.

[---](#) slutt på innstilling [---](#)

Dokumenter i saka

- Søknad om fasadeendring ved Skogadalsbøen, plassering av utedel til varmepumpe i materialboden, datert 12.06.2026.
- Søknad om tillatelse til tiltak på Skogadalsbøen ved e-post av 20.01.2025. Skogadalsbøen – Endring av fasader- Solcelleanlegg og badstue. Prosjektbeskrivelse, januar 2025.
- Tilleggsopplysninger til søknad om varmepumpe ved e-post av 04.02.25

Saksopplysninger

Skogadalsbøen turisthytte ligger i Utladalen landskapsvernområde i Luster kommune.

Søknad ved e-post av 12.06.2026

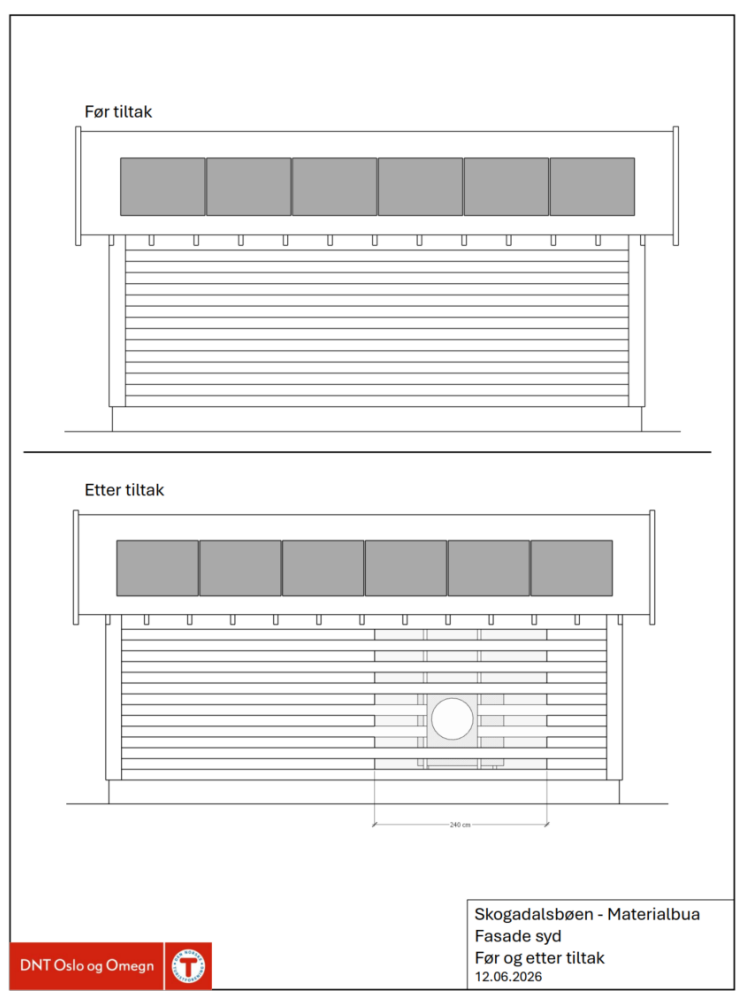
Viser til fjorårets tillatelse til energiprojekt med solceller og fasadeendring på Skogadalsbøen samt tidligere epostutveksling og telefonsamtale angående dette temaet. Plassering av utedel til varmepumpe var den gang oppe som tema. Etter råd fra

leverandøren la vi til grunn at varmepumpa ikke ville kreve en synlig utedel, men at denne kunne plasseres under kjølerommet sammen med utedelene til kjøle- og fryserommene.

Etter en ny vurdering søker vi nå om å bygge utdelen inn i en nisje i materialboden. Løsningen gir flere driftsmessige fordeler;

- Spillvarmen fra batterirommet kan ledes inn til varmepumpe og dermed redusere strømforbruket ytterligere.
- Varmepumpa får bedre luftstrømning og blir mer effektiv sammenliknet med plassering under kjølerommet.
- Bedre plass rundt varmepumpe og kjøle- og fryseaggregater gjør service vesentlig enklere.
- Det blir mindre graving vinterstid grunnet mindre snø bak materialboden enn alternativ plassering.

Tiltaket berører kun materialboden. Endringen blir begrenset og lite eksponert som illustrert i skissen nedenfor og vist i vedlagte tegning.

e-post av 04.02.25

I e-post av 04.02.25 opplyses det om at «Den planlagte varmepumpa henter energi fra kjøle- og fryserommet som så benyttes til å varme opp varmtvannet. Dette er et lukket system som ikke har behov for noe utvendig aggregat. Vi har imidlertid ikke detaljdimensjonert anlegget så det er en liten mulighet for at et utvendig luftaggregat allikevel vil være fordelaktig for å oppnå maksimal energisparing. I så fall vil vi plassere dette sammen med de eksisterende kjøleaggregatene for kjøle/og frys som er under dagens kjølerom. Disse er kasset inn i

"rommet" som er vist i bildet nedenfor. Et eventuelt luftaggregat vil dermed ikke medføre noen fasadeendring.»

Med bakgrunn i disse opplysningene ble det gjort slik vurdering ang. varmpumpa i sak 6/2025: Et utvendig luftaggregat knytta til installasjon av varmpumpe vil bli plassert sammen med de eksisterende kjøleaggregatene for kjøll/ og frys som er under dagens kjølerom. Dette tiltaket medfører ikke fasadeendring på bygget, og krever derfor ikke å vurderes nærmere etter verneforskrifta.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av vedtekter, sist revidert 19.01.2024

Verneformål – forskrift

Hensynet til verneverdiene i området er vurdert, særlig i forhold til landskapsverdiene i området som er mest relevant i dette tilfellet, jf. verneforskrifta for Utladalen landskapsvernområde av 14.11.2014 § 1. Området er verna mot alle inngrep eller tiltak som kan endre eller virke inn på landskapet sitt særpreg eller karakter.

Formålet med landskapsvernområdet er å ta vare på eit vilt og vakkert vestlandslandskap med økologisk verdi, kulturell verdi og opplevingsverdi og som er identitetsskapande, i tilknytning til Jotunheimen nasjonalpark.

Vidare er formålet med vernet å ta vare på:

- *eit naturområde med rikt dyre- og planteliv som pregar dette.*
- *eit eigenarta, ope og vakkert natur- og kulturlandskap med høg fjell, brear og geologiske avsetningar, der kulturlandskapet med beitebruk, gards- og stølsbygningar og kulturminne utgjør ein vesentleg del av landskapet sin eigenart.*
- *naturmangfald som pregar landskapet med naturtypar frå lågland, dalar og skogslie til høg fjell og artar knytte til desse.*
- *særprega vassdragsnatur og landskapsformer.*

Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Etter verneforskrifta § 3 pkt. 1.1 er *landskapet verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sitt særpreg eller karakter, medrekna oppføring og ombygging av varige eller mellombelse bygningar, gjerde, anlegg og innretningar.*

Verneforskrifta har en spesifisert hjemmel som åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til *ombygging og utviding av eksisterande bygningar* jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 bokstav a).

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen er ikke oppdatert etter revidert verneforskrift som blei godkjent 14.11.14, men utkastet fra 2008 har blitt brukt som veiledende dokument.

Det er bl.a. gitt føringer for utvidelser og ombygging av bygninger:

Kap. 8.2. TURISTHYTTER OG ANDRE HYTTER, BUER OG NAUST

«I landskapsvernområdet er alle inngrep som vesentleg kan endra landskapets art eller karakter forbode, medrekna m.a. oppføring av bygningar, anlegg m.v. (framlegg verneforskrift § 3.1.1). Vanleg vedlikehald er tillate. Forvaltningsstyresmakta kan gje løyve til m.a. ombygging og utviding av eksisterande bygningar (framlegg verneforskrift § 3.1.3a), oppføring og og mindre utviding av bygningar og innretningar som er naudsynte for drift av turisthytter, til utviding av eksisterande og oppføring av nye bygningar som er naudsynte for landbruksformål og istandsetjing av seterhus

(framlegg verneforskrift § 3.1.3)..»

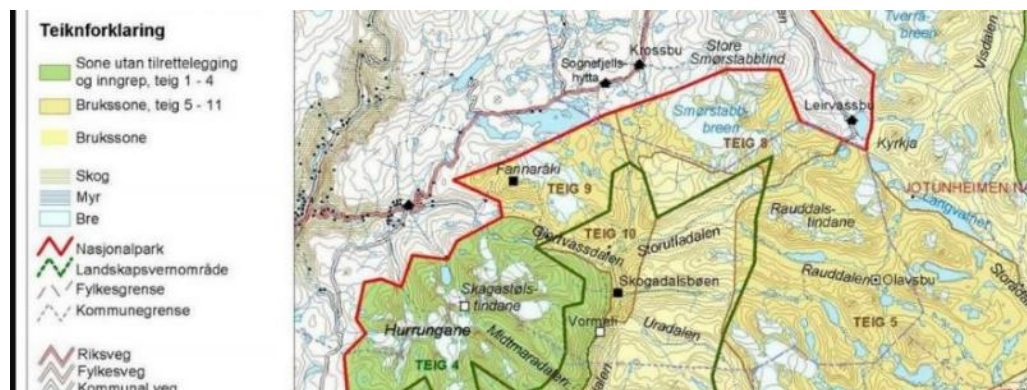
Retningslinjer:

Det vil i utgangspunktet ikkje bli gjeve løyve til nye bygg utover dei som det tidlegare (i samband med handsaminga av vernevedtaket) er gjeve løyve til.

Alle nybygg, utvidingar og vedlikehald skal utførast i tradisjonell og lokal byggestil og på ein slik måte at det i minst mogleg grad bryt med natur- og kulturlandskapet og eksisterande bygg i området.

Forvaltningsplanutkastet deler verneområdene inn i ulike soner, etter tilretteleggingsgrad, og gjennom differensiert forvaltningspraksis tar vi sikte på å ta vare på områdene markert med grønt på forvaltningsplankartet mest mulig uforstyrra. Sonene gjelder både for tekniske inngrep og ulike aktiviteter. Skogadalsbøen ligger i såkalt brukssone, teig 10.

I forvaltningsplanen står bl.a. følgende om soneinndelinga: «Med unntak av nokre mindre område definert som sone med spesiell tilrettelegging og inngrep, omfattar brukssona dei områda som ikkje er omfatta av urørt natur. Den overordna strategien for brukssona er at den tilrettelegginga som er der i dag kan haldast ved like eller fornyast. Utanom mindre justeringar/endingar skal det ikkje koma nye tiltak utover slike som er nemnde spesielt i planen.

Naturmangfoldlova

Søknaden skal vurderes etter naturmangfoldlova. Etter naturmangfoldlova § 7 skal prinsippene §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfold, og vurderinga og vektlegginga skal gå fram av vedtaket.

Presedens

Å bygge utedelen til varmepumpa inn i en nisje i sydveggen på materialboden, blir ikke sett på som problematisk når det gjelder verneformålet. Denne veggen vender bort fra tunet på Skogadalsbøen. Derimot kan verneverdiene bli forringa dersom det skulle bli åpna for ombygging av kulturhistoriske bygninger eller enkeltbygg som står i et historisk verdifullt kulturmiljø.

Vurdering

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger (jf. verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 bokstav a). Med ombygging menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate. Som ombygging regnes også tiltak som innebærer bruk av andre materialer og/eller dimensjoner for ytterpanel. Omsøkte tiltak kommer inn under denne regelen, da det søkes om å endre fasaden på sydveggen på materialboden ved å sette inn utedelen til varmepumpa i en nisje.

En slik fasadeendring på materialboden krever behandling etter verneforskrifta.

Ved vurdering av om det *kan* gis dispensasjon til omsøkt tiltak skal vi vurdere en dispensasjon i lys av verneformålet, naturforholdene i det enkelte området osv. Ved vurdering av om tiltaket er i strid med verneformålet og om det påvirker verneverdiene nevneverdig, må vi ta utgangspunkt i verneformålet slik det er angitt i verneforskrifta § 1. «*Eit eigenarta, ope og vakkert natur- og kulturlandskap med høgfjell, brear og geologiske avsetningar, der kulturlandskapet med beitebruk, gards- og stølsbygningar og kulturminne utgjør ein vesentleg del av landskapet sin eigenart...*» er en viktig del av verneformålet med Utladalen landskapsvernområde. Søknaden inneholder illustrasjon av sydveggen på materialboden før og etter innsetting av varmepumpa i en nisje.

Kunnskapsgrunnlaget (nml. § 8) er vurdert som tilfredsstillende når det gjelder biologiske verdier i området. Førre-var-prinsippet (nml. § 9) er derfor ikke tillagt vekt. Med vilkår om at varmepumpa bygges inn bak en nisje slik det er opplyst om i søknaden, kan vi ikke se at det aktuelle tiltaket vil ha innvirkning på landskapet. Den samla belastningen ved gjennomføring av tiltaket vil være den samme (nml. § 10). Etter ei samla vurdering, kan vi ikke se at landskapets art og karakter blir påverka av tiltaket.

Nml. § 11 er vurdert som lite relevant i denne saka, da tiltaket ikke vil gi skader på miljøet. Tvert imot vil de samla tiltakene på Skogadalsbøen ved bruk av alternative energikilder til diesel være positivt med tanke på miljøhensyn. Å flytte utedelen til varmepumpa slik det er søkt om vil være en god miljømessig løsning som vil gi flere driftsmessige fordeler (jf. nml. § 12).

Konklusjon

Samla belastning blir vurdert som akseptabel, og nytteverdi av å bygge utedelen til varmepumpa inn i en nisje i materialboden blir vurdert som en god løsning av hensyn til ytre påvirkning på bygningen i dette tilfellet. Tiltaket gjennomføres på en slik måte at det ikke bryter med natur- og kulturlandskapet eller eksisterende bygg i området.

Etter vår vurdering vil ikke dette tiltaket, med gitte vilkår, være i strid med formålet med vernevedtaket jf. § 1, og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Med hjemmel i verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 bokstav a) kan det derfor gis tillatelse til omsøkte tiltak.